

Osmi marec... Turistične agencije ponujajo posebne izlete, založbe knjige, gojitelji cvetja z dušenjem in siljenjem uravnavajo veliko žetev; aktivisti v krajevnih skupnostih se sestajajo in skrbno pripravljajo slovesnosti. Vse je usmerjeno v vrhunec, izražen z najboljšimi željami in čestitkami. A povsod ne bo tako preprosto. Vse bogatejša družba smo, zato je ponekod tudi dosti blišča. Prav ta pa rad pokvari naš delavski praznik 8. marec, ga vsebinsko osiromaši. Pokvari ga, če je narejen nasilno in bahavo — zlagano, če je le priložnost za veseljačenje. Kot izhajajo vse pravice iz dela, velja to tudi za pravico do vselega praznovanja — imajo jo vsi, ki so v duhu mednarodnega praznika 8. marca ravnali sleherni dan. Tudi pri nas, v naši socialistični družbi, kjer je politična enakopravnost v družbenem odnosu najvišje dosežena, kjer so postavljeni trdni in neizpodbitni temelji za odpravo vseh oblik diskriminacije ženske (pa je prav ta zaradi podedovane miselnosti v nekaterih sredinah še dokaj močna — skorajda konzervirana), nam 8. marec prinaša več delovnih dolžnosti, kot da nam dovoljuje le zgolj veselo praznovanje.

V preteklem obdobju smo pri osvobajanju žena in pri izboljšanju družbenoekonomskega položaja žensk dosegli velike uspehe z množičnim vključevanjem žensk v združeno delo, z izobraževanjem in z razvojem družbenega

varstva otrok. Uveljavljanje nove ustave in zakona o združenem delu pa še širi možnosti, da se ženska uveljavi kot samoupravljalnica, ki zavestno gradi in usmerja svojo bodočnost.

Kljub uspehom pa še niso rešena vsa vprašanja družbene preobrazbe, ki bi omogočala ženski polno ustvarjalnost. Močan vzrok za hitrejši napredek je ne tako redka miselnost, ki v nekaterih sredinah postavlja žensko v

težje kot ON izvoljena za predsednico delavskega sveta, sindikata ali drugega organa v neki delovni organizaciji, čeprav je slednjih po številu mnogo manj. V občinski skupščini smo zaključili vrsto razprav o problematiki kmetijstva, živo prisoten je bil tudi problem opuščanja kmetij zaradi žensk. Vedno manj je deklet, ki bi bile pripravljene živeti na kmetiji. Toda zakaj ne storimo več za izenačevanje

smemo nikoli pozabiti. Prav je, da se ob prazniku prešerno poveselimo, vendar z vednostjo, da je to le trenutek v dolgotrajnem nenehnem prizadevanju pri osvobajanju človeka.

Priznati pa moramo, da je kljub naštetim črnim pikam položaj žensk v naši družbi postavljen najvišje. Ni družbene zadolžitve, da je ne bi bile deležne enakopravno tudi žene in najvišja od teh je obramba domovine. Temelj tej pravici in dolžnosti so si žene postavile v oboroženem boju. Med narodnoosvobodilno vojno so borke prav tako večje ravnale z orožjem kot moški, dokazovale so, da so sposobne tudi kaj več kot sanitetnih in administrativnih opravil. Zato je obramba domovine pravica in dolžnost tudi žensk. V zakonu o ljudski obrambi piše: »Pravice in dolžnosti na področju ljudske obrambe uresničujejo ženske enakopravno z moškimi. Posebnosti glede izvrševanja posameznih dolžnosti žensk določa zakon in na njegovi podlagi sprejeti samoupravni akti.«

Vse pomembnejša postaja vloga žensk v konceptu splošnega ljudskega odpora — zato je že nekoliko simboliziran 8. marec tudi kot dan mednarodne solidarnosti z vsemi gibanji proti kolonializmu za neodvisnost in človeka dostojno življenje.

»Ponosen sem, da stojim na čelu armade, v kateri je toliko žensk,« je dejal TITO na konferenci AFŽ v Bosanskem Petrovcu leta 1943.

ENAKOPRAVNO Z MOŠKIMI

izoliran položaj zunanjih družbenih procesov in ki v njih ostaja le formalno enakopravna. Ali pa: spomnimo se sistemizacije delovnih mest v celjski EMO, ki določa delovna mesta za ženske in delovna mesta za moške. Primer ni osamljen. Iz malih oglasov in razpisov lahko dnevno ugotovljamo staro prepričanje o »moških« in »ženskih« poklicih. Na zaposlitev čaka vedno več žensk kot moških. Da ne omenjamo težav in zapletov ob nosečnosti. Imamo inženirke, zdravnice, umetnice, znanstvenice, direktorice itn. Pa vendar bo ONA mnogo

položaja delavk na kmetiji z delavko v industriji? Ali pa barakarke. V našem predmestju je veliko družin, ki žive v barakah — v izjemno slabih razmerah, tudi z otroki. To so delavci in delavke naših tovarn, toda v kako slabšem položaju so te delavke iz barak! Pa smo brezbržni. In kako je s položajem žensk v manjših delovnih kolektivih, kjer samoupravni odnosi niso razviti, kjer je šef vse, njen položaj pa položaj mezdne delavke? Še so črne pike, ki nas opozarjajo, da je spreminjanje sveta v naših glavah najtežje in da prav tega ne

28. FEBRUAR
2. ŠTEVILKA

XVIII. LETNIK
BREZPLAČNO

MOŠKA SKUPNOST

glasilo SZDL ljubljana moste-polje

ŠTIPENDIRANJE JE KADROVANJE — OBOJE PA ŠKRIPLJE

Kako izvajamo družbeni dogovor in samoupravne sporazume o štipendiranju? Kdaj bodo izplačane štipendije? Kako preusmerjati štipendiste iz združenih sredstev na kadrovske štipendije?

NOVA AVTOPRALNICA

Sava Kranj — TOZD Kemična tovarna Moste je v naši občini odprla moderno avtopralnico, da, najbrž lahko celo rečemo najmodernejšo pri nas. Od drugih avtopralnic se razlikuje po majhni, a za lastnike voznikov izredno pomembni stvari — v njej očistijo tudi notranjost avtomobila in podvozje. Zlasti pozimi, ko so ceste posute s soljo, ki vpliva na rjavenje avtomobila, je to zelo važno. Vendar v kemični tovarni poudarjajo, da je pravzaprav poleg avtopralnice še pomembnejša druga dejavnost, s katero se ukvarjajo v tem servisu. V Jugoslaviji danes protektirajo le do 7 odstotkov, drugod v svetu pa do 50 odstotkov gum osebni avtomobilov. Glede na to, da je ogrožje plašča nepoškodovano in je obrabljena le tekalna površina, mnogi vozniki pa protektiranim gumam ne zaupajo — pa tudi seznanjeni morda niso z možnostjo popravila — gre mnogo denarja v izgubo. Servis bo odkupoval stare plašče, jih protektiral in tako voznikom omogočil cenejši nakup avtomobilskih plaščev.

IG

Ta in podobna vprašanja so se v zadnjih mesecih pogosto pojavljala v sredstvih informiranja, odgovori nanje pa so bili močno različni, pač glede na to, kdo jih je dajal. Skoraj za vse odgovore pa lahko rečemo, da odkrivajo le del resnice — ali morda še boljše poudarjajo samo njen del.

Zavedamo se, da tudi naš sestavek ne bo mogel dati popolnega odgovora na vsa vprašanja o štipendiranju,

vendar želimo delovne ljudi in občane, delavce štipendiste in bodoče prosilce opozoriti na nekatere probleme, o katerih so spregovorili predsedstvo OK ZSMS, predsedstvo OK SZDL in svet zveze sindikatov v občini.

Najprej in najbolj je treba poudariti, da je samoupravni sporazum o štipendiranju podpisan praktično 100-odstotno, kajti podpisalo ga ni le 6 TOZD. Tudi odvajanje sredstev pri obračunu osebnih dohodkov poteka nemoteno. Nadaljnji podatek je, da smo leta 1976 zbrali v občini za

(nadaljevanje na 2. strani)

ZA KULTURNI DOM V MOSTAH

Predsedstvo krajevne konference SZDL Moste je imenovalo iniciativno skupino družbenopolitičnih delavcev,

ki naj prične z uresničevanjem dolgoletne želje krajanov Most in sklepa partijske konference ZKS v tednu Komunista ČLOVEK, DELO IN KULTURA — gradnje kulturnega doma v Mostah.

Sestanek v zvezi z ugotovitvijo prostorskih potreb in posameznih dejavnosti je že bil, bili so že opravljeni tudi razgovori na občini Ljubljana Moste-Polje, kjer je bilo dano zagotovilo, da bodo strokovne službe pripravile vso potrebno dokumentacijo in da bo problematika gradnje kulturnega doma dana na eno pomladanskih sej občinske skupščine.

Vsi, ki živimo in delamo v zahodnem predelu naše občine, čutimo pomanjkanje prostorov za kulturno dejavnost, da niti ne govorimo o tem, v kakšnih razmerah delujejo delegacije, družbenopolitične organizacije, krajevna skupnost in društva, ko morajo ob občinskih zborskih, raznih zborovanjih itd. iskati prostore v sosednji krajevni skupnosti, pri občinski skupščini ipd.

Zato je tem bolj razveseljujoča vest o tem, da se je končno le začelo uresničevati 25-letno vprašanje zborov občanov.

ODKRITJE SPOMENIKA NA JANČAH

Tudi letos bodo družbenopolitične organizacije občin Grosuplje, Litija in Moste-Polje organizirale že tradicionalno proslavo in pohod na Janče, na kraj velike bitke II. grupe odredov z nemškimi fašisti, 21. maja leta 1942.

Letošnja proslava pa bo bolj svečana od prejšnjih, saj bodo odkrili spomenik tej bitki in dogodkom, ki so se vrstili v onih težkih dneh pred 35 leti.

Celotni program je organizacijsko vezan na KS Vevče—Zg. Kašelj, oziroma na odbor II. grupe odredov, ki mu predseduje generalni major in udeleženec bitke na Jančah Franci Sotler.

Odbor se srečava s težavami, predvsem finančnega značaja. Organiziranje take proslave zahteva znatna finančna sredstva, katerih pa odbor po redni poti ne more zagotoviti. Zato bodo izkristili brošuro, ki bo izdana ob proslavi in odkritju spomenika in v njej omogočili interesentom reklamne oglase. Upajo, da bo ta način zbiranja finančnih sredstev naletel na ugoden odmev tako pri občanah kot pri delovnih organizacijah.

Zavedati se moramo, da je ta proslava za našo občino ena najpomembnejših, da pa financiranje ni urejeno. In v spomin na to herojsko bitko, ki so jo izbojevali v pretežni večini ravno občani naše občine, smo dolžni sodelovati vsi. Odbor in borci II. grupe odredov računajo s tem, saj jim pomoč, ki jim je bila nudena v preteklih letih, vpliva vse zaupanje.

EDO SVETEK

ZIMOVANJA IN LETOVANJA GOJENCEV VVZ ANGELCE OCEPEK

Zavod so ustanovili leta 1969. Že vsa leta hodijo njihovi otroci na zimovanje in letovanje. Spodnja starostna meja za otroke, ki jih vzamejo s seboj je tri leta in pol, zgornjo pa tvorijo učenci in učenke petih razredov osnovnih šole (Vide Pregarčeve), ki so pri njih v podaljšanem bivanju.

Prejšnja leta so bile počitnice predvsem rekreacija na snegu, zadnje čase pa hodijo vzgojiteljice z otroki pripravljene. Vsako leto imajo namreč seminarje, ki vključujejo tudi smučarske tečaje, tako da lahko del znanja posredujemo otrokom. Letos so bili že drugo leto zaporedoma v mladinskem hotelu v Bohinju. Zanimanje staršev in otrok za take počitnice je izredno veliko in vsi niti ne pridejo na vrsto.

Za teden dni plačajo starši 690 dinarjev. Za primerjavo naj povemo, da zimujejo v istem hotelu otroci iz Novega Sada, za katere je prispevek 1050 dinarjev. Zakaj tako velika razlika? Novosadčani imajo s seboj zdravnika, vzgojiteljice imajo svoje sobe, poleg tega pa še plačane dnevnice.

Vsega tega si v VVZ Angelce Ocepek ne morejo privoščiti, vprašanje pa je tudi, če bi se starši s tem strinjali. Morda pa? Resnica je, da je za sedaj tako širokoteznost neuresničljiva. Ali pa ni najvažnejše, da sploh je tako, kot je, saj so vsi zadovoljni. Izmen je šest, otrok pa skupaj 200. Polovica je predšolskih. Vsak petek pa jim ponudi brezplačno svoj kombi tovarna Indos. Poleg smučarske opreme vzamejo s seboj še sanke, igrače, slikanice, knjige in diaporojektore.

V VVZ pripravljajo tudi letovanja. Vsako leto gre enoizmenska skupina 200 otrok za 11 dni v Poreč v Plavo laguno. Ob vsem tem je treba še opozoriti, da zavod nima nikakršnih dodatnih finančnih sredstev, da plačajo torej v celoti stroške starši. Cena je visoka zaradi dvakratne režije — starši plačajo obenem režijske stroške tudi v vrtcu, čeprav otrok ni v njem, dalje plačajo penzijo za otroka in vzgojiteljice ter prevoz. Vzgojiteljice, ki grejo z otroki, nimajo niti honorarja niti dnevnic. Po besedah upravnice zavoda Brede Zdešarjeve nihče ni posebej plačan. Zato se čudijo stališču društva prijateljev mladine, ki bi hotelo biti nekak njihov posrednik in organizator.

V zavodu menijo, da so njihovi kriteriji, po katerih pošiljajo otroke na počitnice, najbolj objektivni, ker otroke pač najbolje poznajo. Organizacija zimovanj in letovanj po njihovem mnenju in po mnenju staršev uspeva, zato bi jo še naprej radi obdržali v svojih rokah.

Piscu tega članka ni znano, kakšne bi bile morebitne pridobitve s priključitvijo in sodelovanjem z društvom prijateljev mladine, zato meni, da je glede morebitnih upravičenih razlogov za sodelovanje društvo poklicano, da jih pojasni javnosti.

ALENKA LOBNIK-ZORKO

Bliža se 27. april, praznik občine. Zvrstile se bodo razne aktivnosti, osrednja proslava pa bo 26. aprila v športni dvorani Kodeljevo. Naj občane še spomnimo, da je vsako leto mesec april v naši občini proglašen za mesec urejanja okolja.